

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Dimars 3 d' Abril de 1900

Núm. 3.532

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Ptas. 1
n provincias trimestre. . . . . 3'50
Extranjer y Ultramar 7
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

ROS

La que paga més contribució de la provincia.

Escribanias, tinters, tintas, estisoras, cortaplumas, vades, llapis, plumas, reglas, xinxes, ostias, gommas, estutxos de dibuig, etc., etc.

S. Laguna

Papereria economica

MONTEROLS, 31

Una reama de paper barba ptas. 5'75
Kilog. de paper embolicar " 0'38
100 sobres comercials " 0'25
Kilogram de cartó " 0'27

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Lds dilluns y divendres de dos á cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragona: los demás dias de deu á una del mati y de tres á cinch de la tarde havent trasladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimér.

Secció doctrinal

Los obrers catalans

La nostra classe treballadora, model per lo intel·ligent, honrada y amant del estalvi y del treball, se fa sempre digna del major dels respectes, y mereix que siga atesa en sas demandas, en las que sempre hi ha un fondo de justicia.

Per aquest fet lo treballador catalá quan reclama quelcom dels seus patrons, sol trobar la major bona voluntat en aquestos, y be pot dirse que tota reclamació dels treballadors se resol ab l' acort entre ous y altres, sense que la qüestió que motivà la demanda deixi may rancúnias ni agravis per una ni per altra banda.

Aixís es com s' han resolt, per tradició á Catalunya, los problemas que tendeixen al millorament moral y material de la nostra classe treballadora, y aixís es com en nostras fàbricas y tallers s' hi ha vist regnar sempre l' esperit de la nostra terra, amich á tot hora de la pan y de la concordia, y que rebelantse á tolerar imposicions de cap mena, viugan d' ahont vingan, tampoch encamina als catalans á voler ser imposadors de sa voluntat, y á fer que ella aplani y domini la dels altres.

Comprovant aixó, cal fixarse molt en un fet que convé als catalans estudiar. Ens referim á la circumstancia que ha acompanyat á tots los conflictes obrers á Catalunya, en que los passions s' han enverinat. En tots ells hi ha hagut desde son comensament la intervenció de elements estranys al nostre pais, y en la seva generació s' hi ha mogut, ja directa ja indirectament, la má d' influencias forasteras, no per cert impulsada per móvils enlayrats, ni per trobar la concordia de las diferentes classes socials en una ulterior organizació mes perfecta, ni sisquera para millorar la condició actual de la classe obrera, sino que va encaminada á escampar odis entre classe y classe, á fi de que ab la lluyta es debilitin una y altra, y puguin aixís destruhirnos millor á tots plegats.

Las cuestiones y diferencias hagudes entre amos y treballadors, quan aquí naixen espontaniament, aquí s' resolen sense cap dificultat y com á bons amichs. Mes quan las promouhen á la descoberta ó dessota má

gent de fora, allavors degeneran en grossos conflictes, y allavors es quan cal evitarlo per tots los medis posibles perque ab lo seu rebombori hi trontolla la industria tota, creada á l' empena del nostre geni. y font de guanys y de riqueza pera tothom.

¡Prou que 'n vindrán de dias de prova y d' angunia pers nostra producció al embat de sos enemichs declarats, pera que tinguem que pervindrens á cada moment contra 'ls que 'ns duhen conflictes interiors, fentnos la guerra dintre mateix de casa! La Catalunya industrial prou dificultats té en obrirse sortida á las sevas manufacturas, are que no compta ab mercats colonials, ven creixe en progressió terrible 'ls impostos, y no troba en los governs protecció de cap mena á la seva exportació, y al desitj de viure una vida civilizada y moderna que siga ambient adequat al desenrotlló d' una industria florent y poderosa com es la nostra; prou dificultats té pera que deixem enganarnos ceyent en lo parany que 'ns posan pera dividirnos y vencens!

Per aixó convé no escoltar certas veus que no 'ns cridan més que á la ruina, y per aixó convé á la classe obrera que miri quin vent la mou. Juntantnos tots amos y treballadors en un llas de germanor, podrém contrapesar l' estors de nostre comú enemich y concient aixís la verdadera causa de las calamitats passadas ens guardarem de las del pervenir. Treballant com en tal sentit anularem la influencia forastera, y ajudarem aquest moviment de reivindicació social que de todas las encontradas de la terra s' ha iniciat en bé del avens y de la prosperitat de Catalunya.

JAUME AMAT.

Lo poble catalá y 'l castellá

JUDICIS Y OBSERVACIONES

Tres grans nucles nacionals hi ha á la Península, spart del petit nucle usker: lo catalá, lo castellá y 'l portugués-galaich. La llor diferenciació s remonta molt enderrera en l' Historia. Pero no ha d' esser objecte d' aquesta secció que comensá lo «Catalonia» investigar aquella en lo seu origen ni en las sevas nebulositats de la pre-historia, ni en los textos llatins que s' ocupan de l' Hispania y de l' Iberia. No hi hem de fer obra d' antropelech ni d' aqueólech. Per aixó 'ls

textos que anirém donant son relativament moderns: del comensament de la Edat Mitjana ensá. No seguirém cap ordre determinat. N' alternarém de diferentes épocas á mesura que 'ls aném reunint, donar traduhits aquells que no sian en llenguas neo-latinas. Pero tota han d' esser clars y sugestius d' aquesta diferenciació, essent casi exclusivament referents á caracterisar per la comparació 'ls dos pobles castellá y catalá, que son los que més ens interessa coneixe.

JOSÉ CADAHALSO
(1741-1782)

Aun dentro de la España hay variedad increíble en el carácter de sus provincias. Un andaluz en nada se parece á un vizcaino; un catalán es totalmente distinto de un gallego; y lo mismo sucede entre un valenciano y un montañés. Esta península, dividida tantos siglos en diferentes reinos, ha tenido siempre variedad de trajes, leyes, idiomas y monedas. De esto inferirás lo que te dije en mi última sobre la ligereza de los que por cortas observaciones propias, ó tal vez sin haber hecho alguna, y solo por la relación de viajeros especulativos, han hablado de España.

(«Cartas Marruecas», II)

Los catalanes son los pueblos más industriosos de España. Manufacturas, pesca, navegación, comercio, asientos, son cosas apenas conocidas en otras provincias de la Península, respecto de los catalanes. No solo son útiles en la paz, sino del mayor servicio en la guerra. Fundición de cañones, fábricas de armas, vestuario y monturas para ejército, conducción de artillería, municiones y víveres, formación de tropas ligeras de excelente calidad; todo esto sale de Cataluña. Los campos se cultivan, la población se aumenta, los caudales crecen, y, en suma, parece estar aquella nación mil leguas de la gallega, andaluza y castellana. Pero sus agentes son poco tratables, únicamente dedicados á su propia ganancia é interés, y así los lleman algunos los holandeses de España. Mi amigo Nuño me dice que esta provincia florecerá mientras no se introduzca en ella el lujo personal y la manía de ennoblecer á los artesanos, dos vicios que hasta ahora se oponen al genio que la ha enriquecido.

(«Cartas Marruecas», XXVI)

Acabo de llegar á Barcelona. Lo poco que he visto de ella me asegura ser cierto el informe de Nuño. El juicio que formé, por instrucción suya, del genio de los catalanes es tan acertado, y tal la utilidad de este Principado, que por un par de provincias semejantes pudiera el rey de los cristianos trocar sus dos Américas. Más provecho redundará á su corona de la industria de estos pueblos, que de la pobreza de tantos millones de indios. Si yo fuera señor de toda España y me precisaran á escojer los diferentes pueblos de ella por mis criados, haría á los catalanes mis mayordomos.

(«Cartas Marruecas», XLV)

N. MASSIAS, oficial d'artilleria francès
(1798)

Catalogne. Cette, province est richement cultivée, ses champs attestent l'activité de ses habitants. Les villages situés sur le bord de la mer son d'une extrême propreté, et paroissent bâtis à neuf; les rues son parfaitement alignées.—A la cuisine des alberges, où tout est préparé au safran, à la mal propreté qui y regne, on juge néanmoins qu'on s'avance vers l'Espagne.

La Catalogne est plus esclave de l'autel que du trône; elle souffre avec impatience le joug du gouvernement. Les Castillans disent énergiquement qu'elle est «traitreusement» fidèle.

Ses matelots, les meilleurs de l'Espagne après ceux de la Biscaye, affrontent le danger avec intrépidité.

Ses quiquelets, chaussés de souliers de corde, grimpent légèrement les montagnes, se battent avec audace, et font ressortir, par leur active valeur, le courage flegmatique et le caractère temporisateur des troyes espagnoles.

Nous voyageâmes sans escorte dans cette province; partout nous fûmes respectés. Le général Ricardos avait donné à ce sujet les ordres les plus sévères.

(«Le prisonnier en Espagne», Paris, 1083.)

O'SHEA (1899)

Los catalans son lo poble mes industriós, mes negociant y empenador d'Espanya; son los Escosessos d'aquest país, així com los Andaluzos ne són los irlandesos, y 'ls Asturians los Gal·lesos (Welsh). Son sobris, labosiosos, honrats, entusiastas pel progrés, orgullosos del seu, mirant sobre d'ells la Erensa com exemple y emulació, y assota d'ells las provincias del voltant am menos preu y pietat. Per tot arreu ahont hi ha comers, fàbricas, empresas, poden estar segura de trobar Catalans; a Inglaterra, a América, a Orient. A tot arren, y en tots los temps y edats hi han dut llur amor insaciable d'empresa y d'activitat. Son vehemens, austers, venjatius, y generalment incapassos d'amistat fonda y duradera, y l'egoism sembla esser l'èix al voltant del qual tomban llurs accions. D'altra part los manca estabilitat en llurs propis principis polítichs, y sempre s'han venut ab lo mes donant; pero no s'ha d'oblidar may que de cor y d'esperit no son ni espanyols ni francesos, son Catalans: pero alli no hi ha més que una Catalunya, y Barcelona n'és lo profeta. Llur religió arriba fins a la superstició; llur activitat degona a un fobros y insaciable; llur amor de llibertat los ha portat a l'escampament de sanch, als excessos y a la rapinya. Tenen lo comers de l'Espanya en llurs mans, y han estat justament definit, com provincia, lo Lancashire espanyol. Catalunya ha estat sempre 'l centre de la rebel·lió, lo fogar del republicanisme y de la democracia; es lo nodridor d'Espanya, lo seu estomach, que es lo centre y la causa de tota malaltia en lo gran cos de la nació. Son soldats pacients y ardits, mariners excel·lents y un model de contrabandistas y de guerrillers... Los Catalans, encara que egoistas, prosaichs y molts avida de diners, són, no obstant, generosos y se gastan fortunes pera protegir l'art, mentres la llur poesia popular es maravillosament eteria en l'estil y en lo sentiment. Lo llenguatge del país, lo catalá, es un dialecte del llemosí ó romanich, parlat desde las montanyas de l'Auverge fins a Denis.

En los siglos XIII y XIV tenía alguna semblansa ab lo languedociá y ab los dialectes gascons; pero després va ser més influhit pel provençal, an el qual ara s'assembla molt. La literatura consisteix principalmen en poesia y crónicas, ab alguns bons dramas moderns.

(Guide to Spain and Portugal.)

Viatjes per Andalusia (1)

SEVILLA

Estich per aconsellarlos, avants d'entrar a parlar de la capital del Regne Andalús, que no 'm llegeixin, qerque en lo present escrit no hi trobaran las notas de color que potser esperan.

Cuatre dias que 'm passeijo per lo tan anomenat carrer de Sierpes y altres tants s'ha presentat lo cel ennuvolat, regalannos algun que altre ruixat diari; regnant una temperatura fresca y humida que abaltia entusiasmes del cor y ofegava las riatllas avans de dibuixarse als llavis.

«¡Sevilla! Sevilla exclamava jo, si aquesta ets, la que 'm pintaven emichs y comp·nyes y la que 't descriuen ab gaya forma inspira poesias y es·lísticas prosistas, la veritat no 't reconeche: m'enganya la

(1) Rebut ab onze dias de retrás per haver estat tot aquest temps detingut a la Administració de Correus de Cadiz per... no sabem per quina causa. A n' aquest y altre treball que tenim preparat per dema, se refereix nostre primer sucte de crónica del present número.

ilusió y no pot ser sino que estigui baix lo jou d'un scum constant y etern.

Ni pels carrers de Sierpes, Velazquez, Teuán, Rioj, Campana y Cuna, ni per la Plassa de la Constitució, Passeig y Campos, ni sisquera en las Ventas, en plens dias festius, entre ells la diada de San Joseph, en una paraula per cap banda, s'hi veyá cap classe d'animació que 't cridés la atenció.

Tot estava trist com lo Cel que 'ns servia de dosel.

Las donas aquí que tenen fama de bonicas y graciosas, semblava que talment se las havia engolit la terra: per una casualitat ne veyas una que denunciés a la sevillana.

Y en quant als homes, quin concepte mes equivocat ne tenim los catalans ó quin concepte mes equivocat n'he format yo!

Comensan per no ser tan abundants los sombreros d'ala ample y chaquetilla; se 'ls veu caminar adalerats, com si tinguessin pressa en complimentar alguna encomanda y res, absolutament res, de moure gayre las c·deras.

Son sí algo juerquistas, mes de juergas pacíficas en reunió d'amichs, apurant los chats de Madzanilla, mentres un se canta per lo jondo una solea y altre arrenca de las cordas de una guitarra notas del color del vi, que mes que cants d'alegría ó expansió, podriam simbolisar sospirs de la alegría que se 'n vá.

Ja dich que 'm podria equivocar en aquesta apreciació meva: mes al consignarla, ho faig ab ple coneixement de lo que he vist, durant la curta estada d'aquests dias a Sevilla.

Te Sevilla, los seus monuments historichs per visitar: la Giralda, la Catedral que fa una serie d'anys que treballan en la nau central y que hi es·an colcant la primera orga que hi haurá a Espanya, l'Alcázar, la Casa de Ponci Pilats (reproducció exacte diuhen de la que tenia aquest Jutje romá a Jerusalem) y la Tor·e del oro que s'aixeca en un dels marges del Guadalquivir.

Avans d'entrar a la Catedral hi ha un pati de Tarongers y en un dels caps una trona sostinguda per una columna de marbre, y reservada per una barana de ferro, en quin lloch segons una lapida de marbre emportada a la paret, entre varis predicadors célebres hi figuran al cap d'ells, hi predicá Sant Vicente Ferrer.

No entro en la descripció de cap d'aquestos monuments, com ho vaig fer de la Alhambra de Granada ni ho faré de la Mezquita ó Catedral de Córdoba que també tinch visitada.

En cambi de bona gana, sense que entri en mon anim, posposar lo mérit historich y artístich d'aquells monuments, descriuria la Venta Britaña, torre ó Maset a uns dos kilòmetres de la població, ahont van a correr las juergas, perque es de lo més capriçós, cómodo y a·ractiu que jo he vist en lo camp y no confio pas veuren que mes gratament impresionin.

La Venta es un edifici construït ab cerca coquera en lo qual a la planta baixa, a més d'una sala bastant espayosa, te 'ls costats d'vidits en quartos y l'únich pis que té, també está dividit en quartos.

Pero lo bonich no es l'edifici, ni las juergas: lo que tan agradablement impressiona a la vista y als mateixos sentits, es lo jardí, ahont cada parterre te las sevas taulas y corresponents cadiras, y entre mitj d'aquestos s'hi aixecan varias pajareras que no son més que habitacions pera reunirshi 'ls amichs ó una familia y fer los honors al Vi de la terra, pagant lo tribut a las costums del país ó sigui al cant y al ball.

Pero aixó colcat també ab gran coqueteria, ofereix un conjunt tan harmónich, que francament no hi cap mes que exclamar: encisador.

Una nota ja materialista ó mercantilista, com se vulga, me va alamar y es que al demanar jo dos «chatos» un pel company y un per mi, me 'n varen treuren una safata que 'n contenia doce.

Aixís res te d'estrany que la gent s'alegrí.

De dos a una dotzena, veritat que hi va una mica de diferencia?

¡Y que diguin després que están atrassats la gent d'aquet país!

FRANCESC COLOM Y ESCODA.

Sevilla 19 Mars 1900.

CRONICA

Hem rebut segells de la «Unió Catalana» de la darrera emissió.

Tots quants companys de causa desitgin adquirirne poden ferho en nostra Redacció.

Fa pochos dias rebérem dos avisos de la Administració de Correus de Cadiz en los quals se 'ns notificava la detenció de dos objectes els que 'ls hi mancava lo franqueig necessari pera sa circulació. De moment creguérem que 's tractava de traballs de nostre estimat company de Redacció en Francesch Colom y Escoda, pero 'ns imaginárem que l'amich Colom, per descuyt ó altra circumstancia, ó he s'havia descuydat del franqueig ó tal vegada hauria escrit en sas ouartillas alguna ratlla particular que no entraria en lo franqueig dels originals pera la impremta. Però res d'aixó sucehí. Complimentarem las ordres del avís y ahir rebérem los indicats objectes que eran, en efecte, dos traballs de nostre sotiu company, que forman part de la colecció dels que, en son viatge per Andalusia, ens ha trasmés fins ara, y ni be hi mancava 'l corresponent franqueig ni en sas notas de viatge hi havia introduhit cap mena de frau contra 'ls drets de Correus; y com que aixó ja 'ns sucehí altra vegada ab la Administració de Jaen, no hem volgut passar més sense protestar de semblants arbitrarietats en las quals no s'hi veu altre fi que 'l de perjudicar-nos per estar las endresses escrites en catalá y dirigidas desde terras castellanas a un diari regionalista de Catalunya.

De tornarnos a sucehir cosa igual, senyors Administradors de Correus, farém la protesta d'altra manera, tal com la mereixen las arbitrarietats y certs funcionaris que, millor que pera 'l cárrech que desempeyan, servirian pera fer donar toms al mecanisme d'una cenía.

Lo mercat setmanel celebrat ahir en aquesta plassa se vegé bastant animat. Los preus que regiren diferiren molt poch dels del anterior.

En extrém concorreguda se vegé ans d'ahir nit la Societat «La Palma» ab motiu de celebrarshi la funció teatral que oportunament annuciárem.

Las obras posadas en escena foren «Per punta», «La Sematruquis» y la popular sarsuela «Nina Pancha» obtinguent totas ellas ajustadíssima execució, distingint notablement la Sra. Canaval en la sarsuela que la cantá admirablement sent forés repetir tots los cantables a fi d'acallar los aplausos de la concurrencia que 's feren extensos als senyors Tost y Andréu que secundaren perfectament a la senyora Canaval.

Los rumors que circularen diumenge en aquesta ciutat referents al tancament general de botigas que devia celebrarse ahir com protesta als exagerats pressupostos d'en Villeverde, no han resultat certs.

Hem tingut lo gust de saludar en nostra Redacció a D. Joaquim Batet, Catedratic de Geografia y Historia, del Institut d'aquesta ciutat.

Agrahim en lo que val la visita que 'l senyor Batet, a son retorn de Madrid, ens ha fet.

La Cambra de Comers d'aquesta ciutat se proposava expedir lo dia de la manifestació, per mediació del Directori de la «Unió Nacional» lo següent telegrama, que enviá ahir per correus:

«Excm. Sr. President Congrés Diputats.

La Cambra de Comers de Reus ha vist ab fonda pena y la mejor sorpresa que las Corts han aprobat uns Pressupostos generals, que lluny de ser un treball de reconstitució y concordia, ha resultat una obra deficiente y desastrosa, ab un augment considerable en los gastos y un déficit gran que la Nació no podrá suportar y que per lo cual, en compte de reconciliarlo ab lo País, establira entre ells lo més complet divorci.

No era aquesta, Excm. Sr. la obra que 'l País tenia dret a esperar després de sas desgracias y de sos anhelats desitjos de regeneració, a qual logro tant deuria d'haver contribuït la práctica sincera dels salvadors y fecons principis proclamats en las importants Assambleas de Saragossa y Valladolid.

Aixó devia esser y aixó esperavam tots, confiats en que la experiencia dels mals passats seria en lo pervindre una enseyansa profitosa pera nostres ofuscats governants y una garantia pera 'ls governats; pero desgraciadaments no ha sigut aixís, y enlloch d'una labor patriótica y fecunda que hauria vingut en auxili dels abatats contribuyents y restanyat las feridas de nostra patria, produhides per tan crudels desastres com ha sofert, se n'hi ha causat un altre més ab la desatentada aprobació d'uns pressupostos que deixan sense organisar numerosos serveys públics, creant nous y onerosissims impostos que aixís afectan a las classes ricas com a las proletarias, puig que tots sense distinció y més ó menos directament venen compresos en la nefasta obra económica del Govern que deix l'Administració del Estat ab los mateixos vicijs, corruptelas y complicats organismes d'avans, enlloch d'haverla re-

format d'una manera clara, senzilla, econòmica y honrada, com ho exigien las actuals afflictives circumstancies y promesses formals que han quedat incompletes, constituhint semblant procedir una burla llensada al rostre del país, que no oblidarà fàcilment tan gran engany.

Per tot lo exposat, donchs, aquesta Cambra ha acordat dirigir-se a Voocencia ab totes las consideracions y respectes deguts, fent constar nostre més decidida y completè adhesió a la enèrgica Protesta, que 'l Directori de la «Unión Nacional» se proposa fer pública contra 'ls nous Pressupostos que portan aparellada la ruina de nostra estimada Pàtria.

Reus 1 Abril de 1900.—Lo President, Anton Pascual.—Lo Secretari general, Tomás Abelló.»

La «Unió Catalanista» ha donat a l'estampa un devocionari català compost per lo doctor Tomás de Aquino y Rigualt, pbre., ab lo títol de «Lo Devot Català».

Esperém coneixer pera dirne alguna cosa.

S'ha publicat lo número 17 de la ilustrada revista catalana «La Palma», que veu la llum en aquesta ciutat.

Es un número ameníssim com tots los seus.

Ab lo títol de «Roselles» publicarà aviat un tomet de poesias nostre col·laborador literari en Salvador Borrut y Soler.

Ha tornat a apareixer lo setmanari catalanista «La Comarca de Lleydas».

Desitjém a nostre valent confrare mes llarga vida que en sa primera època y menos ensopegadas ab la pedra governamental.

Lo recaudet en lo dia d'ahir en la Administració de Consums per diferents especies puja la quantitat de pessetas 1316'36.

La veu de la veritat

Desde més de quinze anys los medicaments COSTANZI son los únics que cursa qualsevol malaltia venèrea ó sifilítica. Pera mes detalls llegéixis en 4.ª pàgina Miraculosos confits ó Injecció anti-venèreos y Roob anti sifilítich COSTANZI.

Correspondencia particular de LO SOMATENT

Amich Director: Quan arribi aquesta a las sevas mans, que pot donar a la publicitat, es probable que ja no 'm trobi en lo país de las sevillanas, castanyolas y sombreros d'ala ample.

A las planurias sense fi les haurán succehit los boscos de palmeras.

En cambi a mí tant m'alegran los ayres d'Andalusia, com la brisa de la Costa de Llevant.

Tot merxa ab vent favorable y la nau del meu cos, ó millor del meu esperit, se gromxa únicsament ab violencia, quan per los telégramas m'entero dels disbarats en que incurreix al apreciar nostre caràcter, ó de las multas que s'imposan a la premsa catalanista, en concepte de poch patriòtica, com si a Espanya lo patriotisme se revelés pur y entusiasta, com se desprén d'aquestos successos.

Andalusia es per cert ben espanyola; aquesta terra coneguda per la de la sal (y no 'm refereixo a la de las salinas de San Fernando) y la de Maria Santíssima com deya un professor de nostre Institut, (q. a. c. s.), no se la pot pas qualificar d'ingrata.

Y no obstant y apesar de ser lo país dels bons y dels toreros, en las sevas fondas, estich dejú de poguer menjar a la espanyola; no més treuben del país, lo pá, y aquest, com es més d'un xich atapehit y a mí no m'agrada, lo tinch de menjar francés, pero es un francés que posat al costat del pá de nostra terra, ni 'ls francesos lo distingirien.

Aixis es que 'm tenen fet un separatista, en la part bucdica, de primer ordre.

Los meus menjars son a la francesa, inglesa, italiana, y que sé jo a quantas altres nacions pego tribut, sigui dit ab perdó del inclit Romero, a qui prego que vegi si en las onyans dels hotels s'hi pot introduhir alguna revelució, que m'ho serveixin a la catalana, que quan menys será d'un país més apropet a Madrid y no será tan facil que 'ns donguin gat per llebra.

De noticias íntimas ne vaig escás; fa una pila de dias que plou y la ploma s'ha enrovelat de bona manera, per més que gayres dias ens hem vist privats del Sol.

Granada, desde ahont li escrich la present, se prepara pera celebrar ab gran lluhiment, la festa de

Corpus Orhisti y a serme possible, de bona gana disfrutaria veient las sevas festas, porque per mí aquesta monumental ciutat es la primera del Regne de las vuyt provincias, y si ara 's venhen pela seus carrers cares que 't cor-reprenen per la seva hermosura, lo dia que n'endiumengin ab sos trojos de seda y ab las flors en sos esbataxats cabells, ajúdim vosté a explicar lo que pot succehir.

Jo, francament, en aquesta materia 'm sento cosmopolita: m'afalaga que a cau d'orella 'm diguin quatre paraules en català y m'afalaga també que me las diguin ab eadreit, ab tal que qui me las digui sigui... ja ho pot suposar.

Res més per avuy: lo rellojje marca la hora de fer feyna y a aquesta senyora se l'ha de respectar com se mereix a fi de que conseguint las sevas simpatias ens concedeixi 'ls seus favors, forsa sovint.

Que del treball—diu un adagi—ne naix lo descans y del descans orech jo ne deriva l'esbarjo.

FRANCESC COLOM Y ESCODA.

Granda derrer Mars 1900.

Secció oficial

Registre civil

dels dias 1 y 2 d'Abril de 1900

Naixements

Joan Vidiella Simó, de Ramon y Paula.—Dolors Gatell Alberich, de Pere y Ross.—Albert Pallejá Carnicé, de Ramon y Ross.—Jullia Gascon Millán, de Bru y Paula.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Pau Fonts Cisteró, 44 anys, Aleus, 6.—Josquima Bartomeu Hierro, 53 anys, Plassa dels Quartels, 3.

Secció religiosa

Sant d'avuy.—Sant Ricart.

Sant de demà.—Sant Prudenci.

Secció comercial

Blosi de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia de ahir.

Interior	73'37	Cubas del 86	85'87
Orenses	28'75	Cubas del 90	72'12
Colonial	115'50	Aduanas	102'
Norts	65'	Ob. 5 0/0 Almensa	98'25
Alicants	91'15	Id. 3 0/0 Fransa	51'87
Filipinas	91'75		
		PARIS	
Exterior	74'25	Madrid	
		GIROS	
Paris	30'70	Londres	32'93

Se reben órdes pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

J. Marsans Rof

Representant en Reus: JOAQUIM SOCIATS

CARRER SANTA AGNA, 26. (Teléfono núm. 21)

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir:

Interior	73'35	Aduanas	102'25
Exterior		Norts	63'95
Colonials	115'75	Alicants	91'15
Cubas 1896	86'	Orenses	28'80
Cubas 1890	72'	Obs. 6 0/0 Fransa	94'25
Filipinas	92'	Id. 6 0/0	52'
Exterior Paris	74'	Id. 3 0/0	
		GIROS	
Paris	30'70	Londres	32'93

Órdes de Bolsa pera Barcelona Madrid y Paris.—Compra y venta al comptat de tota classe de valors.—Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corradors de Comera de la plassa de Reus. CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.		32'55	
» 8 dias vista			
» vista			32'95
Paris 90 dias fetxa			
Paris vista	30'80	30'50	31'
Marsella vista			
Perpinyá			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		650	
Industrial Farinera	650		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		675	
Manufacturera de Algodón		165	
C.ª Reusense de Tranvías	25		
C.ª Reusense de Tranvías privilegiadas al al 5 0/0	250		

Anuncis particulars

CAFÉ CENTRAL

Per cessar en aquest negoci lo dueny de dit establiment, lo vendrá mitjantsant tracte personal. Pera informes al entresuelo del mateix establiment.

LLISSONS

Las donará de primera ensenyansa, repás de segona, é idiomas més accessibles é indispensables tant de dia com de nit y a preus convencionals, un entés p. ofessor.—Los pares y joves que desitgin majors informes acudeixin a aquesta impremta.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acullida que ha merecut la primera edició d'aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma català, tota vegada que 's vegé agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregué convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volumen en 8.ª major de 440 pàginas y 's ven al preu de 6 rals l'exemplar en aquesta impremta.

A 7 pessetas miller

se venen en lo mas de BELLVEYN estacas garantidas de

RUPESTRIS LOT REUS.—PELEGRÍ BALLESTER.—REUS.

Telégramas

Madrid 2.

Se prenen precaucions per lo que puga succehir a consecuencia dels nous impostos; pero res més que precaucions, pera tenirho tot preparat quan arribi 'l cas.

—Segons «El Liberal», los acorts de la Unió Nacional no s'exteriorisaran fins lo moment en que ommeni a posarlos en prácticá.

Afegeix que 'ls del Directori se sentían ahir satisfets de la campanya empresa.

—Las ponencias de diputats y senadors que entenen en l'assumpto dels alcohols se reuniran avuy pera nombrar una comissió que visiti al ministre d'Hisenda pera coneixe 'ls medis que 's proposa emplear retirat lo projecte d'alcohols pera fer efectiva la tributació que estableix la ley vigent sobre 'ls alcohols industrials.

Paris 2.

Una columna inglesa ha sigut copada per los boers a las mateixas portas de B omfontein.

Durant la nit del 31 de mars marxava la columna de Thabanchu a Bloemfontein quant fou copada tota.

Formava la columna le 10º d' húsers, un regiment de cavalleria y dos baterias d'artilleria montada. Los boers los hi pengueren 6 canons.

Imp. C. Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

PASTILLAS FONT

Cloro-Boro-Sodicas a la Cocaina y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo laringitis, tant exudativas com ulcerosa y granulosa; los faringeas, roquera, afonia y en general en las inflamaciones de la gola, etc.

Dipòsit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerias.

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

No pocs envejosos sofreixen grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del publich de totes nacions, los Re-meys **Costanzi**, que han curat mitj de milalts de **venéreo** y **sifilis** encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

A. SALVATI COSTANZI
Carrer Diputació, 135.
Ba. ce. ona

dicament curada la purgació recent y en cinch o sis dias la crónica y gota militar. Inmillorable para las **úlceras y flujo blanc** de las donas, **arenillas y catarros** de la **vejiga, escozores uretrales, calculs, retencions d' orina y demás infeccions genito urinarias** y especialment la **sifilis** encarque sia hereditaria. Para la curació de la **sifilis**, lo Roob ha donat probas patents d' una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, porque es l' únich que no conté **ioduro de Potasio** ni cap **sustancia Mercurial**. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarestar los efectos de tals sustancias, tan desastrosos para la salut, ja que com es sabut causan malalties no molt fácils de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrdòls se 'is ni admet lo p'go una vegada curats, previ lo tracte especial y exc usiu ab l' inventor. **Carrer Diputació, 135, Barcelona.**—Preu de la **Injecció Costanzi**, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos para quins no vulguin usar inyeccions, pesseta 5. Roob antisifilitich, lo Frasco, pessetas 4. Para provincas afegir pessetas 1'60. Dits medicaments estan de venta en otas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de **D. Anton Serra**, Arrabal de Santa Anna, 89, en la del **Dr. Carpa** y en la Droguería de **D. Francisco Freixa** Plassa de Prim, 1.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Abril de 1900

Línea directa para 'l Rio de la Plata

Sortiran de Barcelona directament para Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápidos vapors francesos

lo dia 11 de Abril lo vapor «Espagne»
lo dia 21 de » lo »

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Consignataris a Barcelona, **RIPOL y C.**, Plassa de Palacio.—Barcelona.

ALTAS

BAIXAS

para la contribució

Se'n venen en la impremta d' aquest diari.

OBRA NOVA

Fills Ilustres de Reus

DE **Francisco Gras y Elias**

3 pessetas exemplar.—Se ven en aquesta impremta.

Publicacions regionalistas que s' raben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», diari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzinari de Catalunya, «L'Art del Pagès», quinzinari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona.—«La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich.—«La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes.—«L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot.—«Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadés.—«Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona.—«La Veu del Vallés» setmanari de Catalunya, de Granollers.—«El Vendrellense», setmanari de Catalunya del Vendrell.—«La Revista Gallega», setmanari de la Cornua (Galicia).—«Euskalduna», «Euskezale», setmanaris de Bilbao (Biscaya).—«El Eco del Guadalupe», setmanari de Alcañiz (Aragó).

Servey dels trens de viatjers

De Mora a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
4:19 m.	7:54 m.
5:45 m.	7:07 m.
8:44 m.	12:37 t.
11:02 t.	1:53 t.
5:23 t.	8:48 n.

De Reus a Mora

SORTIDA	ARRIBADA
7:01 m.	9:49 m.
4:26 t.	8:14 t.
3:28 t.	6:29 t.
7:03 n.	10:06 n.
9:23 n.	10:31 n.

De Reus a Barcelona

SORTIDA	ARRIBADA
4:43 m.	8:22 m. Línea Vilanova
4:43 m.	9:44 m. Vilafranca
7:09 m.	9:21 m.
1:01 t.	7:34 n.
4:59 t.	8:08 t.
6:35 t.	10:13 n.

De Barcelona a Reus

SORTIDA	ARRIBADA
5:25 m.	10:17 m. Línea Vilafranca
9:51 m.	1:04 t.
11:45 m.	6:35 t.
4:55 t.	5:34 t.
7:02 t.	9:45 n.

Reus 1 de Juliol de 1899.

- (1) Trashedort a Sant Vicens.
- (2) Idem a Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde 'l 2 d' Octubre de 1899.

Sortides de Reus.—4:10, 9:00 matí, 2:32, 5:48 tarde.

Sortides de Salou.—4:56, 10:49 matí, tarde 5:10 y 7:25 nit.

Tranvia a vapor.—Sortides de la estació: 11:20 y 7:50 nit.—Sortides del Arrabal: 8:45 matí y 2:50 t.

Reus 26 de Septiembre 1899.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUSSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Com fluidificants espectorants y treure la TOS

los CAMELOS PECTORALS del

METJE SALAS

A 150 pessetas caixa

A Reus **D. ANTON SERRA**, arrabal Santa Anna, núm. 8.